

Position paper Opleidingen Tandheelkunde en Mondzorgkunde

De opleidingen Tandheelkunde en Mondzorgkunde ondersteunen taakherschikking in de tandheelkundige zorg en hebben dit reeds opgenomen in hun opleidings-curricula. Deze stellingname is gebaseerd op de huidige trends en factoren binnen de Mondzorg en de visie van de opleidingen over hoe hier mee om te gaan. De opleidingen dragen daarbij uit dat bij alle ontwikkelingen en veranderingen in de zorg de patiënt centraal staat en niet het behandelen op zich.

Kwaliteit en Bereikbaarheid van de Mondzorg

De zorgvraag en behandelbehoefte varieert naar de leeftijd van de patiënt (bijv. jeugdigen, ouderen). Bekend is dat de bevolking vergrijsd en daarbij de tandheelkundige zorgvraag van ouderen complexer wordt, omdat zij langer hun eigen gebit behouden. In totaliteit wordt de omvang van de zorgvraag dan ook groter, waarbij geconstateerd moet worden dat de mondzorg voor (kwetsbare) ouderen nog niet goed georganiseerd is. Een soortgelijke waarneming geldt ook voor jeugdigen, waar met name voor kinderen uit de lage sociaal-economische situatie een goede mondzorg achterblijft. Dit alles vraagt om meer samenwerking in de mondzorg, omdat het vanuit het oogpunt van capaciteit en kosteneffectiviteit onmogelijk is om deze zorg volledig door tandartsen te laten uitvoeren.

Samenwerking en verandering van de organisatie van de mondzorg zijn trends welke passen bij alle veranderingen die er in de patiëntzorg in het algemeen plaats vinden. Het aantal mondzorgcentra, waarin losse praktijken opgaan, neemt toe en de éénmanspraktijk verdwijnt geleidelijk. Het is niet vanzelfsprekend dat de leiding van een mondzorgcentrum bij een tandarts rust. Continuïteit van de relatie tussen patiënt en behandelaar is in een mondzorgcentrum minder vanzelfsprekend dan in een éénmanspraktijk. Tevens zien wij dat door de toegenomen tandheelkundige behandel mogelijkheden in een mondzorgcentrum vaak verschillende disciplines samenwerken en horizontale verwijzing plaats vindt, waarbij de benodigde zorg geleverd wordt door de best geëquipeerde zorgverlener. Bovendien kan de kostbare infrastructuur, die innovatie vaak vraagt, in grotere centra efficiënter worden ingezet. De kwaliteit en veiligheid van de zorg wordt daarbij gehandhaafd door gebruik te maken van praktijkcertificering, protocollering en het werken vanuit een gezamenlijk patiëntdossier systeem. Dit laatste sluit aan bij maatschappelijke ontwikkelingen, waarbij er meer vraag is naar verantwoording aangaande de kwaliteit en effectiviteit van de geleverde zorg.

Vanuit de optiek van de opleidingen Tandheelkunde is de 4-jarig opgeleide mondhygiënist bekwaam om zelfstandig preventie uit te voeren alsmede niet-complexe tandheelkundige zorg binnen het vakgebied van de parodontologie en cariologie en kan de mondhygiënist hier ook verantwoordelijk voor zijn. Dit is mogelijk, omdat niet-complexe zorg als meer voorspelbaar wordt beschouwd en er juist op dit gebied al klinische praktijkrichtlijnen bestaan dan wel worden ontwikkeld. Complexe zorg blijft primair het aandachtsgebied van de tandarts en vereist een meer probleemoplossend en analytisch vermogen van de zorgverlener, wat het kenmerk is van een academische opleiding. De tandarts blijft ook verantwoordelijk voor de regie over complexe zorg. Het is wel mogelijk dat bepaalde onderdelen van de complexe zorg niet door de tandarts,

maar door taakdelegatie dan wel herschikking, uitgevoerd worden.

Voor de goede organisatie en patiëntveiligheid van de Mondzorg, volgens het hierboven geschetste principe, is het wel belangrijk dat aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan:

1. Mondhygiënist en tandartsen werken intensief samen en bij voorkeur onder “één dak”
2. Zij maken gebruik van hetzelfde patiëntdossier.
3. De diagnostische vaardigheden van de mondhygiënist verdienen aandacht, omdat deze sterk ontwikkeld moeten zijn voor adequate doorverwijzing bij niet-pluis gevoel.
4. De definities van complexe en niet-complexe zorg moeten verder uitgewerkt worden.

Samenwerking in onderwijs

Om de mondzorgprofessionals adequaat toe te rusten is het belangrijk dat de opleidingen Tandheelkunde en Mondzorgkunde nog meer en proactiever samenwerken. De opleidingen tezamen met de beroepsverenigingen dienen een gemeenschappelijk Raamplan op te stellen dat niet alleen de vereiste competenties voor de mondhygiënist en tandarts omschrijft, maar waarin ook samenwerkingscompetenties en de regiefunctie zijn opgenomen. Op basis hiervan kunnen de opleidingen dan in gezamenlijkheid hun onderwijs op het gebied van interprofessionele samenwerking en gedrag verder ontwikkelen, waarbij er ook specifiek aandacht zal zijn voor onderwijs wat betreft samenwerking op het gebied van specifieke patiëntgroepen zoals jeugdigen en ouderen. Deze samenwerking wordt ook zichtbaar in de curricula van beide opleidingen. De identiteit als respectievelijk HBO- en WO-opleiding blijft behouden. Benadrukt dient te worden dat de hoge werkdruk binnen de opleidingen, o.a. door allerlei externe factoren op het gebied van regelgeving en protocollering, een belemmerende factor is in de verdere uitwerking van de samenwerking. Evaluatie van de financiering van de opleidingen en de gewenste eindcriteria is derhalve gewenst. Een groot probleem voor de opleidingen vormt het feit dat de mondzorg in toenemende mate door patiënten niet te bekostigen valt. Dit leidt niet alleen tot sub-optimale behandelplannen maar ook tot het uitsmeren van de behandeling over langere perioden (soms vele jaren).

Capaciteit

De komende jaren zal een groot aantal tandartsen uitstromen, welke in de 70-er jaren zijn opgeleid. Uitbreiding van capaciteit heeft een traag effect. Ondanks de hoge instroom van buitenlandse tandartsen lijkt het raadzaam om komende periode de opleidingscapaciteit voor tandartsen licht uit te breiden. Dit dient in nauw overleg met de bestaande opleidingen te geschieden om zo ook te bepalen of er kosten effectievere methodes zijn voor het opleiden van tandartsen met behoud van de kwaliteit.

Innovatie

Innovaties binnen de opleidingen worden ingevuld door innovaties op onderwijsgebied alsmede door invoering van technische ontwikkelingen. Ook vindt er binnen de opleidingen wetenschappelijk onderzoek plaats, dat gericht is op innovatie van de tandheelkundige zorg. Opleidingen zijn ook betrokken bij het Kwaliteits Instituut Mondzorg (KiMO). Daarnaast worden voor innovaties samenwerkingsverbanden aangegaan met externe instanties.